

«ΕΡΕΥΝΩ ΤΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΚΟΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΚΤΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΟΥ»

ΤΖΟΥΡΑ Μ.¹, και ΚΟΝΤΟΣ Π.¹

¹ Δημ. Σχολ. Κάτω-Τρίτους, Α/θμια Εκπ/ση Ν.Λέσβου

ΕΚΤΕΝΗΣ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στα πλαίσια της περιβαλλοντικής εκπ/σης η Στ΄ κι η Γ΄ τάξη του Δημ.Σχ. Κάτω-Τρίτους με τους δασκάλους τους αντίστοιχα Τζουρά Μαρία και Κοντό Προκόπη ασχολήθηκαν με το θέμα 'Ερευνώ το θαλάσσιο κόσμο και την ακτή της περιοχής μου.'

Η επιλογή του θέματος έγινε από τα ίδια τα παιδιά και ακολούθησε ο χωρισμός των ομάδων τους σύμφωνα με τη δική τους επιθυμία. Τέθηκαν οι στόχοι και εμπλουτίστηκαν από τις επιδιώξεις των ασχολούμενων με το θέμα εκπαιδευτικών.

Πρώτο βήμα αποτέλεσε η διακίνηση της λέξης "θάλασσα" και οι ομάδες επέλεξαν τα υποθέματα που θα ασχοληθεί η κάθε μια τους. Δόθηκαν οι κατευθύνσεις από τους δασκάλους τους κι άρχισε η επεξεργασία του θέματος.

Έκαναν παρουσιάσεις των εργασιών τους μεταξύ τους οι ομάδες, αλλά έγιναν και ομιλίες-συζητήσεις από φοιτητές και αρμόδιους στον χώρο του σχολείου. Ακολούθησαν επισκέψεις πεδίου και επισκέψεις σε χώρους όπου ειδικοί επί του θέματος τους ενημέρωσαν και έδωσαν απαντήσεις στα ερωτήματά τους.

Η δράση των μαθητών άρχισε με πληροφορίες, συγγραφή εργασιών, χειροποίητες κατασκευές και συνεχίστηκε με τον καθαρισμό ακτής και τοποθέτηση πινακίδας, τη δημοσίευση άρθρων στις τοπικές εφημερίδες, για να ολοκληρωθεί, με την παρουσίαση του θέματος και με συγκεκριμένες προτάσεις αντιμετώπισης, από τους μαθητές στο Δημοτικό Θέατρο Μυτιλήνης, στο 1ο Παιδικό Συνέδριο Π.Ε. στον χώρο του Πανεπιστημίου Αιγαίου και στην αποχαιρετιστήρια γιορτή του σχολείου με καλεσμένους γονείς, κατοίκους και ιθύνοντες της περιοχής..

TZOURA M., and KONTOS P.

ABSTRACT

In the context of the Environmental Education, the 6th and 3rd grades of the Primary school of Kato-Tritos, under the supervision of Mrs Maria Tzoura and Mr Kontos Prokopis, worked on the project "Discover the Marine World and the coasts of our Homeland"

The students chose the subject themselves and then they were divided into groups according to their will. Goals were set and enriched by the desire of those involved with the subject.

The first step was to define of the word "sea" and the groups chose the sub-categories they would work on. Guidance and instructions were given by the teachers and the elaboration of the subject began.

Then the groups presented their work among them while speeches discussions were given compared by University students and qualified instructors. Field trip and visits to different places followed and answered all their questions.

The student's action began by collecting information writing essays and handcrafts. Then they continued by cleaning the coast, by placing signs on the beach as well as by publishing new articles to local papers. The project was completed with the presentation of the subject, first, at the Municipal Theatre of Mytilene, then at the 1st

Children's Conference on Environmental Studies at the University of the Aegean and at the farewell party which was held in the school with the present of parents, friends and local officials.

Λέξεις κλειδιά: πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, θάλασσα, ακτές, Δ.Σ. Κάτω-Τρίτους.

1.ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΘΕΜΑΤΟΣ

Αφορμή για την επιλογή του συγκεκριμένου θέματος στάθηκε η πρώτη σχολική εκδρομή που κατόπιν επιθυμίας των μαθητών, πραγματοποιήθηκε στην κοντινή παραλία. Οι μαθητές ήταν ιδιαίτερα ενθουσιώδεις στην επαφή τους με μια παραλία που, αν και την έβλεπαν χρόνια, ακόμα κι απ' το παράθυρο του σπιτιού τους, ήθελαν να την εξερευνήσουν μαζί με τους συνοδούς τους. Εδώ αξίζει να σημειωθεί ότι πολλές φορές τα μάτια μας προσπερνούν αυτά που βλέπουν καθημερινά χωρίς να σκεφτούν να μάθουν περισσότερα γι' αυτά, να ευαισθητοποιηθούν και να αναγνωρίζουν την αξία του άμεσου φυσικού τους περιβάλλοντος, που γεννήθηκαν και βιώνουν καθημερινά.

2.ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

ΓΝΩΣΤΙΚΟΙ

- 1.Να γνωρίσουν τη θάλασσα και την ακτή της περιοχής τους.
2. Να μελετήσουν τις ασχολίες των κατοίκων σε σχέση με το θαλάσσιο χώρο και την ακτή και να γνωρίσουν τις δυνατότητες που δίνουν και στη μελλοντική επαγγελματική ζωή τους.
- 3.Να μάθουν για τη χλωρίδα και πανίδα του κόλπου της Γέρας.
- 4.Να συσχετίσουν την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής με τη θάλασσα.
- 5.Να γνωρίσουν τα ιστορικά γεγονότα που διαδραματίστηκαν στο συγκεκριμένο χώρο.
- 6.Να κατανοήσουν λέξεις και έννοιες που σχετίζονται με τη θάλασσα.
- 7.Να μελετήσουν το περιβάλλον και τα σχετικά με αυτό προβλήματα [ρύπανση – μόλυνση].
- 8.Να ενημερωθούν πάνω στα μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος.
- 9.Να ακούσουν μύθους – θρύλους – ήθη – έθιμα – παραδόσεις του τόπου τους.
- 10.Να γνωρίσουν τις μορφολογικές αλλαγές στο θαλάσσιο και παράκτιο περιβάλλον από την παρέμβαση του ανθρώπου.

ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΟΙ

1. Να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα του άμεσου περιβάλλοντός τους.
2. Να αισθανθούν ότι υπάρχει σύνδεση της σχολικής ζωής με την καθημερινή ζωή.
3. Να αποκομίσουν ένα σύνολο αξιών και συναισθημάτων για το περιβάλλον.
- 4.Να νοιώσουν μια στενή σχέση με τη φύση και να ικανοποιήσουν τον ψυχικό τους κόσμο.
5. Να αναπτύξουν κριτική και δημιουργική σκέψη συμπεριφορών για την ολοκλήρωση της προσωπικότητάς τους.
6. Να βιώσουν τη δυναμική του περιβάλλοντος στην ψυχοσύνθεσή τους.
7. Να «ερωτευθούν» το χώρο που γεννήθηκαν και μεγάλωσαν.
8. Να αγαπήσουν τα πλάσματα που ζουν μέσα και γύρω από το θαλάσσιο χώρο.

ΨΥΧΟΚΙΝΗΤΙΚΟΙ

- 1.Να αποκτήσουν δεξιότητες χρήσης των υλικών που θα χρησιμοποιηθούν για την κατασκευή του κολλάζ και της μακέτας της θάλασσας.
- 2.Να αξιοποιηθούν υλικά που βρίσκονται στη φύση, έτοιμες πρώτες ύλες, οικονομικές και με την ανυπολόγιστη αξία του φυσικού και υγιεινού προϊόντος.
- 3.Να εξασκηθούν στην απεικόνιση και αναπαράσταση του θαλάσσιου χώρου.
- 4.Να δουν και να μιμηθούν τις κινήσεις της θάλασσας και των οργανισμών που ζουν σε αυτή.
- 5.Να ακούσουν και να αναπαράγουν τους ήχους του θαλασσινού τοπίου.
- 6.Να αφουγκραστούν και να ψηλαφίσουν το νερό, την άμμο, τα βότσαλα, τα κοχύλια, τα φύκια κι ότι άλλο συναντήσουν στην εξερεύνηση του πεδίου.
- 7.Να κινηθούν και να χορέψουν σε ρυθμούς των τραγουδιών της θάλασσας.
- 8.Να δραματοποιήσουν τη ζωή της θάλασσας.
- 9.Να αναπαραστήσουν τα προβλήματα της θάλασσας μόλυνσης και την επίλυση που προτείνουν.

ΑΥΤΟΜΟΡΦΩΤΙΚΟΙ

- 1.Χρήση βιβλιοθηκών και αναζήτηση κατάλληλων βιβλίων.
- 2.Συγκέντρωση και συλλογή άρθρων από τον τύπο και τα περιοδικά.
- 3.Χρήση του υπολογιστή και του internet.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΟΙ

1. Να λένε τη γνώμη τους και να σέβονται την άποψη των συμμαθητών τους.
2. Να συνηθίσουν στην ομαδική εργασία.
3. Να αναπτύξουν την υπευθυνότητά τους σαν άτομα.
4. Να συμμετέχουν ενεργά σε όλα τα επίπεδα για την επίλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ

1. Να αναπτύξουν την κοινωνικότητά τους.
2. Να αναπτύξουν σχέσεις με την κοινωνία της περιοχής τους.

3. ΜΕΘΟΔΟΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

1. Βιωματική προσέγγιση (Μέθοδος Project).
2. Εκπαίδευση έξω από το Σχολείο (outdoor education).
3. Συνεντεύξεις με τους ειδικούς κι επιστήμονες που επισκέφθηκαν το σχολείο ή τους επισκεφθήκαμε εμείς. Κάθε φορά ακολουθούσε διαλογική συζήτηση ανάμεσα στους μαθητές και τους ειδικούς.
4. Επισκέψεις πεδίου: πραγματοποιήθηκαν οι δραστηριότητες που αναφέρονται πιο κάτω με επιτόπιες επισκέψεις πεδίου.
5. Διαλέξεις από τους προσκεκλημένους για θέματα αρμοδιότητάς τους.
6. Χρήση οπτικοακουστικών μέσων : Χρησιμοποιήθηκαν οπτικοακουστικά μέσα του σχολείου και προβλήθηκαν βιντεοταινίες με θέματα του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

4. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Στο χώρο του σχολείου πραγματοποιήθηκαν:

- ✓ Χωρισμός των ομάδων
- ✓ Θεματικός ιστός
- ✓ Βιβλιογραφική έρευνα
- ✓ Εξερεύνηση στο διαδίκτυο
- ✓ Μελέτη κι αξιολόγηση του συγκεκριμένου έντυπου υλικού
- ✓ Συγγραφή εργασιών από τους μαθητές
- ✓ Κατασκευή χειροτεχνιών
- ✓ Ενημέρωση από πρόσωπα που έχουν ασχοληθεί εκτενέστερα με το θέμα μας
- ✓ Προβολή video και βιντεοπροβολέα

Επίσκεψη στο ιχθυοτροφείο στην περιοχή Χαραμίδας :

- ✓ Ενημέρωση από τον ιδιοκτήτη του ιχθυοτροφείου και από τον ιχθυολόγο της μονάδας
- ✓ Ξενάγηση

Στο Πέραμα και στο Λιμενικό Σταθμό

- ✓ Εξερεύνηση πεδίου
- ✓ Συλλογή πρώτων υλών για κατασκευές
- ✓ Ενημέρωση από τον κ.Λιμενοσταθμάρχη
- ✓ Συνέντευξη του από τους μαθητές

Στο χώρο του Πανεπιστημίου Αιγαίου, Τμήμα Επιστήμης της Θάλασσας :

- ✓ Ξενάγηση στο χώρο
- ✓ Ομιλία-ενημέρωση και διαλογική συζήτηση με καθηγητές του Πανεπιστημίου
- ✓ Πειραματική έρευνα στο εργαστήριό του

Στα Πηγαδάκια:

- ✓ Εξερεύνηση πεδίου
- ✓ Καθαρισμός της ακτής
- ✓ Τοποθέτηση πινακίδας

5. ΔΡΑΣΕΙΣ—ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

Οι μαθητές πρότειναν τις δραστηριότητες που θεωρούσαν ότι θα είχαν αντίκτυπο στο κοινωνικό και στο φυσικό περιβάλλον, αποδεικνύοντας για άλλη μια φορά την ευεργετική επίδραση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στα παιδιά:

- ✓ Δημοσίευση άρθρων στη σχολική εφημερίδα αλλά και στις τοπικές εφημερίδες
- ✓ Καθαρισμός της ακτής και τοποθέτηση ενημερωτικής πινακίδας
- ✓ Αφίσες –ευαισθητοποίηση
- ✓ Ενημέρωση κοινωνικού συνόλου με διανομή έντυπου υλικού
- ✓ Εκδηλώσεις παρουσιάσεων του θέματος και συγκεκριμένων προτάσεων

6. ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Αρχική Αξιολόγηση (Διερεύνηση). Με συνεντεύξεις και ερωτηματολόγια αξιολογήθηκαν οι αρχικές γνώσεις των μαθητών καθώς και τα μέσα και οι δραστηριότητες που επιλέχθηκαν. Διαμορφωτική Αξιολόγηση. Έγινε έρευνα για τον ικανοποιητικό βαθμό υλοποίησης των στόχων στην πορεία του προγράμματος.

Τελική Αξιολόγηση. Με ερωτηματολόγια και συνεντεύξεις έγινε η αποτίμηση των αποτελεσμάτων του προγράμματος και κρίθηκε ικανοποιητική η επίτευξη των στόχων. Αξιοσημείωτο είναι ότι στο τέλος του προγράμματος οι μαθητές είχαν να κάνουν τις δικές τους συγκεκριμένες προτάσεις και να δώσουν τις δικές τους λύσεις, ενώ παρατηρήθηκε και αλλαγή στον τρόπο συμπεριφοράς τους-ευδιάκριτο ότι η ενασχόληση τους με το συγκεκριμένο θέμα τους είχε ευαισθητοποιήσει.

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Οι γονείς, που στην αρχή ήταν αδιάφοροι, άρχισαν να συμμετέχουν στις περιβαλλοντικές εκδηλώσεις του σχολείου και να αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι τους.

Εκτιμούμε ότι μέσα από τη δράση των μαθητών του σχολείου μας, οι κάτοικοι:

- ✓ Γνώρισαν καλύτερα την περιοχή τους με τις ομορφιές της, τις ιδιαιτερότητές της αλλά και τα προβλήματά της.
- ✓ Ευαισθητοποιήθηκαν άνω σε θέματα του άμεσου περιβάλλοντος τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ράπτης, Ν., 2000, «Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Αγωγή: Το Θεωρητικό Πλαίσιο των Επίλογων», Τυπωθήτω. Αθήνα.
2. Φλογαίτη, Ε., 1998, «Περιβαλλοντική Εκπαίδευση», Ελληνικά Γράμματα. Αθήνα.
3. Παπαδημητρίου, Β., 1998, «Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Σχολείο: μια Διαχρονική θεώρηση», Τυπωθήτω. Αθήνα.
4. Κασσωτάκη, Μ.Ι., 1998, «Η αξιολόγηση της επιδόσεως των μαθητών: Μέσα – Μέθοδοι - Προβλήματα – Προοπτικές», Γρηγόρη. Αθήνα.
5. ΠΕΕΚΠΕ, 1999, Βασικά Κείμενα για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση: Η διακήρυξη της Τυφλίδας, Μτφ. Ψαλλιδά, Ι., ΠΕΕΚΠΕ. Αθήνα.
6. ΠΕΕΚΠΕ, 1999, Βασικά Κείμενα για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση: Η Χάρτα του Βελιγραδίου, Μτφ. Τρικαλίτη, Α., ΠΕΕΚΠΕ. Αθήνα
7. ΠΕΕΚΠΕ, 1999, Βασικά Κείμενα για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση: Η Διάσκεψη της Μόσχας, Μτφ. Τρικαλίτη, Α., Παλαιοπούλου, Ρ., ΠΕΕΚΠΕ. Αθήνα.
8. Σκαναβή, Κ., 2002, «Σημειώσεις για το μάθημα: Μέθοδοι Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Μυτιλήνη.
9. Καπιωτάς, Μ., «Πρακτική πρόγνωση καιρού», περιοδικό: «Σκάφος και Ψάρεμα».
10. «Παράθυρο στην Εκπαίδευση», Περιοδικό.
11. Παπαγρηγοράκη Μ., 1988, «Ο υποβρύχιος άνθρωπος ».Γνώση.Αθήνα.
12. Εκπαιδευτικό υλικό ΚΠΕ Αργυρούπολης 4^η συνάντηση Δικτύου «Θάλασσα».
13. Εκπαιδευτικό υλικό Helmera.
14. www.Helmepajunior.gr
15. Email acee@otenet.gr